

50 . Capidava | Comuna: Topalu | Județ: Constanța | Punct: Cetate | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 63063.01

Perioade: Preistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Hallstatt, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire, structură de cult/religioasă, amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Neatribuit

Autori: Costin Miron

Instituții: Universitatea "Lucian Blaga", Sibiu

Rezumat

Sectorul VII intra muros

În 2005, cercetările în acest sector au fost reluate după o întrerupere de un an.

Campania din anul acesta a vizat, atât cât a fost posibil, clarificarea colțului de SV al castrului (colțul dinspre Dunăre, partea din amonte, dat fiind faptul că celălalt din V nu se mai păstrează astăzi, din cauza exploatării cu dinamită a masivului de calcar, petrecută la începutul sec. XX).

Punctul de lucru a fost stabilit exact în zona așa-zisului turn 8 (potrivit numerotării lui Grigore Florescu).

Raport

Săpăturile din campania 2005 în sectorul VII al cetății romane, romano-bizantine și bizantine de la Capidava s-au desfășurat cu participarea studenților din anii de studiu I, III, IV de la specializarea Conservare-Restaurare; de la anul III specializarea Istorie-Engleză; Centrul de Învățământ Deschis la Distanță – Bacău, al Univ. „Lucian Blaga” din Sibiu. Perioada cercetărilor a fost 11 iulie-20 august 2005, în două serii de practică arheologică de specialitate, după cum urmează: seria I – a: 11-30 iulie, an I Conservare-Restaurare; seria a II-a: 1-20 august an III, IV, III; Istorie-engleză C.I.D. Bacău.

În anul 2005, în sectorul VII, cercetările au fost reluate după o întrerupere de un an. Campania din anul acesta a vizat, atât cât a fost posibil, clarificarea colțului de SV al castrului (colțul dinspre Dunăre, partea din amonte, dat fiind faptul că celălalt din V nu se mai păstrează astăzi, din cauza exploatării cu dinamită a masivului de calcar, petrecută la începutul sec. XX).

Punctul de lucru a fost stabilit exact în zona așa-zisului turn 8 (potrivit numerotării lui Grigore Florescu). În urma unei succinte analize a planurilor, acest turn – după cum lesne se poate observa – face joncțiunea dintre curțina H și curțina I și zidul de incintă al cetății dinspre Dunăre, al cărui traseu n-a putut fi încă stabilit cu precizie.

Zidurile G și I aparțin unor faze diferite, o dovadă fiind aliniamentele diferite, grosimea și tehnica de construcție. Mai mult decât probabil e faptul că latura de SV a cetății trecea prin acest loc. Resturile construcțiilor de pe terasa de deasupra Dunării, aflată sub zidul de incintă al cetății, identificate cu termele garnizoanei, se pare că au fost protejate, mai târziu, de posibilele atacuri dinspre SE cu zidul I.

Rămâne ca cercetările viitoare din această zonă să confirme presupunerile lui Gr. Florescu, potrivit cărora (prin analogie și prin considerarea principiului simetriei ce caracterizează castelele romane), această latură de SE ar avea aceeași dispoziție și elemente arhitectonice ca și latura opusă ei, cea de NV a cetății.

Săpăturile au debutat cu degajarea cortinei exterioare H de pietrele acumulate din campaniile anterioare desfășurate tot în sectorul VII, în anii 1999-2003. Pietrele au fost mutate în imediata vecinătate, pentru a putea fi ulterior folosite la restaurarea zidurilor din interiorul cetății păstrate în această zonă, prin alcătuirea unui proiect pentru Planul Național de Restaurare. A urmat apoi decaparea zonei în care apare fragmentul de

zid dispus oblic în lângă de capătul dinspre Dunăre al curtinei H. Decaparea a continuat pe tot taluzul format aici, cu panta orientată spre S, până la zidul amenajării poligonale (numită de Gr. Florescu turn cu „o formă cu totul neregulată”) ce închide practic, cel puțin deocamdată, colțul de SV al cetății.

De asemenea a fost decapat și capătul dinspre SE al străzii ce mărginește cortina H, comandamentul din sectorul VI, clădirea cu absidă, și zidul cu declivitate din c. 77-73, pentru a observa nivelul de călcare și o eventuală corespondență a fragmentului de zid oblic în capătul străzii.

Cortina H nu se termină de fapt într-o aglomerare de pietre legate între ele cu mortar de bună calitate, așa cum observa Gr. Florescu. Cortina H se termină în doi timpi, pe de-o parte sfârșește brusc paramentul, iar emplectonul său, de fapt virează oblic, paralel cu zidul lung al așa-zisului turn 8, spre capătul de SV al zidului de incintă dinspre Dunăre al cetății. În stadiul în care au rămas lucrările în acest sector nu se putea vedea ce se întâmplă după terminarea zidului H. Concludente pare să fie pl. IV, unde se poate observa cum în capătul străzii acolo unde practic se termină cortina H, pleacă un zid oblic ce face unghi drept cu unul din ștrepii laterali ai fragmentului de zid oblic de deasupra turnului 8.

Ștrepii zidului au apărut în această campanie, și ne fac să credem că acesta făcea parte din amenajarea defensivă a colțului de SV a cetății. Acest fapt ar veni să confirme presupunerea lui Gr. Florescu că aici ar fi fost un turn asemănător cu turnurile de colț 2 și 6. Această presupunere este confirmată deocamdată de zidul foarte scurt, oblic, ce face unghi drept cu ștrepul din dreapta al zidului oblic de sus. Ar putea fi o parte din zidul de bază care teșea colțul cortinelor H și I (ultima fiind cea dinspre Dunăre) pentru construcția turnului de colț, la fel ca în cazul turnurilor 2 și 6.

În stadiul actual al cercetărilor nu reiese utilitatea amenajării poligonale (turnul 8), cu toate că Florescu, într-o concluzie, nu-l mai numește turnul 8 cu formă atipică, ci ziduri ce aveau destinația consolidării masei de pietre peste care avea să fie ridicat zidul castelului târziu. În sprijinul afirmației sale vine doar faptul că aceste ziduri, din care se mai păstrează doar cel lung, oblic, cel scurt care se lipea de cortina H, pus în planul din 1958, nefiind găsit, sunt formate din blocheți regulați fără mortar.

Constituie o excepție prin amplasarea direct pe pământ, fără a se folosi de zidurile romane târzii ca postament așa cum se întâmplă cu toată fortificația medievală, inclusiv cu castrul târziu. În zona zidului cu ștrepi la capete, mai precis în spatele său în spațiul triunghiular corespunzând c. 77 a fost descoperit un inel din bronz, păstrat fragmentar. Inventarul mobil este asigurat în cea mai mare parte de ceramica uzuală romană târzie aparținând sec. VI, amestecată în parte cu ceramică medieval timpurie. Fragmentele ceramice sunt disperate și țin de tipologii diverse.

Problematica sectorului VII este în continuare foarte complexă, iar cercetările înaintează anevoios din cauza declivității terenului și a săpăturii destul de restrânsă ca suprafață, motive pentru care nu putem soluționa rapid necunoscutele din această zonă, care are o suprafață destul de mare. În campaniile viitoare poate vom afla, și parțial ar fi bine, cum a arătat partea de SV a cetății. De asemenea ridică aici din nou problema alunecărilor de teren sub acțiunea unor mișcări seismice, cărora s-ar putea datora „clivarea” zidului amintit și cu „golirea” terasei inferioare pe care acesta eventual o delimita spre NE. De asemenea ridică problema reumplerii acestei terase, până la latura de SV a zidului de incintă roman târziu, surprins către S (cortina J), cu ruine scurse de pe terasa superioară și cu amplasarea și săparea bordeielor medio-bizantine în această umplutură.

Prezentului raport i-au fost anexate 4 planșe ilustrative pentru săpăturile arheologice desfășurate în sectorul VII al cetății de la Capidava, în cursul campaniei 2005.[Costin Miron]

Informații suplimentare online

[Raportul 3343 din cronica.cimec.ro](http://raportul3343.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)